

echtheid boeken".

dat de Kerk in den Canon een boek had opgenomen, dat achteraf bleek daartoe niet te behooren. Metterdaad was dit het geval bij het Oude Testament, want de Roomsche Kerk had de apocryphe boeken als Goddelijk getaspireerd beschouwd en daarom onder de boeken des Ouden Verbonds een plaats gegeven. De Reformators hebben deze boeken verworpen, omdat de Joodsche Kerk ze nooit als Goddelijk erkend had en hun inhoud met de Heilige Schrift in strijd was. Zoo was er twijfel ontstaan niet aan het Goddelijk gezag der Schrift zelf, maar wel aan de traditie der Roomsche Kerk, welke boeken tot de Heilige Schrift behoorden. Die twijfel strekte zich ook uit tot den Canon van het Nieuwe Testament, zoals de Roomsche Kerk dezen had overgeleverd. Luther ging zelfs zoover van te betwijfelen, of de brief van Jacobus en de Openbaring van Johannes wel in vollem zin als Goddelijk getaspireerd konden beschouwd worden. Daarbij kwam, dat het ontbrekend historisch onderzoek toonde, dat in de oudste Christelijke Kerk, wier gezag men gaarne tegenover de Roomsche Kerk uitspeelde, over enkele deser boeken, met name II Petrus en Judas, wel twijfel bestond. Calvijn heeft deze kritische bezwaren tegen enkele boeken van het Nieuwe Testament onbevonden en objectief in zijn inleiding op deze boeken besproken, maar hij heeft ze niet voldoende geacht om deze boeken daarom als niet Goddelijk te verwerpen. En de grond, waarop hij hun canoniciteit handhaafde, was juist, dat in deze boeken niets gevonden werd wat met de doorgaande leer der Heilige Schrift in strijd was en de Geest van Christus ook uit deze boeken hem tegesprak. Van de subjectieve kritiek van Luther, die den Jacobusbrief een strooken brief noemde, omdat de rechtvaardigmaking door het geloof er niet zoo in geleerd werd als Luther dit wilde, en de historische kritiek van anderen, die den tweeden zendbrief van Petrus verwierpen, omdat de stijl niet met den eersten brief van Petrus overeenkwam, wilde Calvijn juist niets weten. „Voor ons hebben deze boeken, schreef hij in 1544, al zijn ze van den aanvang af niet zonder tegenspraak in de Kerk aangenomen, toch een zeker gezag" (certam autoritatem). En de grond van dat gezag was voor Calvijn wel degelijk het testimonium Spiritus sancti, het getuigenis des Heiligen Geestes, dat deels in den consensus van alle Christelijke Kerken zich uitsprak, die deze boeken als Goddelijk hadden erkend, en deels ook daaruit bleek, dat de inhoud deser boeken getuigde van den Geest van Christus. Dieper op het vraagstuk zelf ingaan, hoe Calvijn dit getuigenis des Heiligen Geestes in verband bracht met den Canon, kunnen we hier niet. Het was voldoende aan te toonen, hoe Prof. Doumergue ook hier het gevoel van Calvijn niet juist heeft weergegeven, omdat hij niet scherp genoeg onderscheide tusschen de historische-critische vraag, wie de schrijver is van een bepaald Bijbelboek of de canonische vraag of een bepaald boek in den Canon der Heilige Schrift thuis hoort, en de dogmatische vraag, hoever het gezag van de Heilige Schrift zich uitstrekt.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwyls Scholen.

In hartelijken dank ontvangen van N. N. te Tjerkwerd / 1.50.
Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gedanken.

Da. J. H. HOUTZAGERS, voorzitter

Verenigingsleven.

TWEE PERIODIEKEN.

Reeds lang liggen op een bespreking te wachten een tweetal periodieken, die zich bewegen op het gebied van het verenigingsleven, en om haar inhoud wel waard zijnde, dat er eenige regels aan worden gewijd. Beide tijdschriften bestrijken in hoofdzaak een bijeenhoorend gebied, al zouden de titels ervan het ook niet doen vermoeden: *De Macedoniër* en *The Student World*.

De Macedoniër is het hoogst interessante zendingstijdschrift, dat we sedert een paar jaar herleef, in ons land mogen bezitten. Hoewel de zending als een zaak van de Kerk beschouwen, en de redactie van het tijdschrift sulks ook doet, deelen we dese periodiek toch bij onze rubriek „Verenigingsleven" in, en wel om dese reden, dat de redactie niet den blik slaat op de zending der Gereformeerde kerken aléén, maar op het ganse werk der zending, die in de praktijk — men moge het al alkeuren! — nog altijd voor verreweg de grootste deel een werk van vereeniging is. Dat zooveel mogelijk het geheele zendingsterrein binnen den geschiktheid der redactie getrokken wordt, blijkt onder meer uit de interessante rubriek „Ut mijn Camera" van Da. H. Dijkstra van Snaide, die in deze rubriek allerlei actuele kwesties, welke zich hier en gids op het zendingsterrein voordoen, beknopt bespreekt. Toch is deze rubriek, hoe prettig zij zich ook lezen laat en hoever zij de aantrekkelijkheid van het tijdschrift ook verhoogt, niet het voornaamste deel ervan, maar moet de groote betekenis van de uitgave in de eerste plaats gezocht worden in de grotere artikelen, die iedere maand worden opgenomen.

Onder deze meer uitvoerige artikelen zijn er voortdurend zeer belangrijke, die gesceikt zijn om de wetenschap der zending voortuit te helpen en die de praktijk der zending den goeden weg wijzen. Ook in de vijf nummers van den loopenden jaargang, die voor ons liggen, treffen we zoodaartige artikelen weer aan.

Wat de laatstgenoemde artikelen aangaat, die over de praktijk der zending, behoeven we slechts te berispen dat in de pers reeds allerwegen besproken stuk van den heer J. S. Dienke, „Handel en Nijverheid in dienst der Zending", in welk stuk het toetsjuichen plan wordt ontwikkeld om in Indië een Zendingmandatarevereniging te stichten, welke baten de financiële lasten der Zending kunnen helpen verlichten enerzijds en welke anderzijds de

taak der missie kan helpen vervullen, door als handelsagenten mannen uitsendende, die als handelsagenten kunnen fungeren door het Woord Gods langs den weg der handelsrelaties met de inlanders in den kring van dezen binnelandstragen.

Van de overige lezenswaardige artikelen noemen we een opstel van Da. D. Bakker van Dijkzwaart over de vraag, of „Christelijke onderwijzers bij het Gouvernementsonderwijs in Ned-Indië" in dienst mogen treden. Die vraag mocht, nu van Regeeringswege er zoo groote prijs op gesteld wordt, dat Christelijke jongelieden naar Indië gaan, werkelijk wel eens onder het oog gesten worden. Het antwoord, dat Da. Bakker erop geeft, is beslissend, „om de zeer eenvoudige reden, dat het Gouvernementsonderwijs in Indië, evenals het openbaar onderwijs in Nederland, neutraal is. Neutraliteit is in Indië door den wetgever voorgeschreven. Zoolang de Regeering neutraliteit voorschrijft en de ouders, die hun kinderen naar de Staatsschool zenden, neutraal onderwijs begeeren, zie ik geen beteren weg dan propaganda te maken voor het Christelijk onderwijs. Bij dat onderwijs is voor Christelijke onderwijzers uit Nederland in Indië nog plaats. De Europeesche Christelijke school in Indië zouwel als de Zendingsschool komen Europeesche onderwijskrachten tekort."

Zooeven zeiden we, dat *De Macedoniër* — welk tijdschrift we bij voorduring warm aan bevelen — een terrein bestrijkt, dat nauw verward is aan dat van *The Student World*. Dit schijnt vreemd, maar wordt duidelijk als men de zaak van nabij beziet. *The Student World* toch, die ons reeds sedert een paar jaar geregeld wordt toegezonden en te lang al op een bespreking wacht, is een driemaandelijkse tijdschrift, dat wordt uitgegeven door de „World's Student Christian Federation", die in groote mate het karakter van zendingfederatie draagt.

Dat dit laatste zoo is, bemerkt men licht, als men eenige nummers van het steeds in keurig gewaad, zoo nu en dan gelustreerd, verschijnende tijdschrift inleest. Men vindt er toch in een keur van artikelen, van de hand van mannen van allerlei nationaliteit, over de christen-studentenbeweging aan de universiteiten van alle landen en volken. En men zal wel verstaan, dat deze studentenbeweging, die in landen als het onze reeds in belangrijke mate op bevoordring van de zending gericht is, een zeer sterke zendingstendens moet dragen in landen, waar het paganisme of het mohammedanisme de geesten nog beheerscht en Christenstudenten pioniers zijn van een nieuwe beschaving.

Hoewel dese zendingstendens de hoofdrol in de beweging vervult, kan o. a. ook blijken uit den oeproof voor een „thanksgiving day", die in Januari l. van het comité gemaakt is, die in dien oeproof heette het: „Om aan het Christendom de hetzeve toekomstige plaats te geven in het leven van de mannen en vrouwen, moet thans op de universiteiten de wereld geerd worden naar den levenden Christus. Met het oog op de verantwoordelijkheid, hiernede geleid op de georganiseerde bewegingen onder de Christenstudenten in al de delen der wereld, roept het comité-generaal allen, die willen, op om zich te vereenigen in den gebede, dat de gunstige gelegenheid van onzen tijd gebruik moge worden. Ons vertrouwen is in God; sonder bovenmenselijke hulp zal de goede gelegenheid verloren gaan."

En dan worden als redenen van dankzegging opgegeven: „De Wereld"-zendingconferentie in Edinburgh deed meer dan ooit uitkomen de eenige gelegenheid, die er voor de studentenbeweging is, om de verbreiding van het Christendom over heel de wereld te bevorderen. De „voluater convention" in Rochester heeft evensoo belangrijke resultaten voor de zending opgeleverd."

Dese studentenbeweging mag in de teekenis niet onderschat worden. Zij kan veel ten goede voor de zending doen, zoo zij althans in de goede banen blijft en niet den weg opgaat van een Christendom, dat alle scherp omlijning mist, niet zich beweegt op de ljo, waarop zich de Wereldzending-Conferentie in Edinburgh helaat wel enigermate beweeg.

„Laat ons bidden, dat alle plaatsen van studie mogen verlicht met hemelisch licht, opdat het geloof der studenten versterkt en bevestigd worden" — met die woorden van het comité-generaal moet van harte ingestemd worden.

„Laat ons bidden, dat sterk toenemen moge het getal van de studenten, die beantwoorden willen den oproep tot persoonlijk dienst in de deelen der aarde, die het meest behoefte eraan hebben."

„Laat ons bidden, dat het toenemend aantal Oostersche studenten, die in het Westen studeren, zoowel Christelijke gastvrijheid mogen vinden als gezond onderricht, en dat met wijs beleid getracht moge worden, hen te brengen tot den Verlosser der geheele wereld."

„Laat ons bidden, dat in steeds groteren getale eenheidsapostelen mogen komen van de universiteiten; apostelen, die willen medewerken om al de volgelingen van Christus te brengen tot de levende eenheid, voor welke Hij bad." Ja, laat ons dat alles bidden, maar verzuimen we ook niet, te bidden, dat we bij het streven naar eenheid den Christus naar de Schriften niet verliezen.

Officiële Berichten.

Acta van de vergadering van de classis Zwolle, 4 Mei 1911.

- Moderamen: Da. G. Wisse, voorzitter; Da. G. Wielenga, assessor; Da. J. Bosch, scriba.
1. Opening door den voorzitter.
 2. Naamen der credentiebrieven, en rapport dienaangaande. De credentiebrieven van O, die niet medegebracht is, moet aan den scriba gezonden worden.
 3. De notulen worden gelezen en goedgekeurd.
 4. Praeparatoir examen van den heer Joh. Kwak, theol. cand. Preck over Filipp. 3:7-9. Exegese O. T. Amos 7. Exegese N. T. Filipp. 3. Genoemde broeder wordt met algemeene stemmen oepoepbaar verklaard. De voorzitter vertoelt de voldoende waarmede het examen is aangehouden.
 5. De kerk van Staphorst ontvangt toezegging van steun uit de kas voor hulpbehoevende kerken.
 6. Dr. Hanis en Da. Brouwer zullen D.V. de volgende classis rapporteren aangaande te maken regelingen inzake het consuleschap.
 7. De kerk van Kampervan ontvangt op aanvraag toezegging van steun uit de kas voor hulpbehoevende kerken.
 8. Gemeinden vraag en ontvangt advies in een tuchtzaak.
 9. Kampen verkrijgt toestemming tot toepassing van den tweeden trap van censuur.
 10. De classis besluit tot scheiding van classis kas en kas voor art. 13. Aan de Particuliere

Synode zal verzocht worden ook tot scheiding van kassen over te gaan.

11. Naar aanleiding van de motie van den kerkeraad van Kampen, inzake het voorstel Zaandam, wordt na ampele bespreking het volgende voorstel aangenomen, (waarvan het curief gedeelte vooraf als amendement in stemming gebract en goedgekeurd is.)

„De vergadering van de Geref. kerken in de classis Zwolle, kennisgenomen hebbende van het voorstel Zaandam, inzake eenheid van opleiding, en van de motie, door den kerkeraad van Kampen in dese classis rondgezonden, lettende op hetgeen in 1892 overrengd is, en op de beoering welke genoemd voorstel Zaandam in vele Geref. kerken heeft verwekt, is van oordeel, dat het met het oog op den vrede in vele kerken ongewenscht is thans verder op deze zaak in te gaan."

12. Het voorstel van Kampen om de Generale Synode te verzoeken, stappen te doen, die leiden kunnen tot de benoeming van een vijfden hoogleraar aan de Theol. school, wordt aangenomen. Het voorstel inzake het promotierecht verwerft geen meerderheid.

13. Rapport van den Zendingdeputaat.

14. Regeling van de vacatuurbuizen.

15. Naar de Particuliere Synode worden afgevaardigd de Dienen des Woords: Dr. G. Elzinga, Da. J. Tonkens, Da. G. Wisse, (primi); Dr. J. Hanis, Da. W. H. Gispem, Da. J. J. Westerbeek, van Eerten, (secundi) en de oud.: J. Aarts, van Blokail, B. v. Bruggen, van Sadvollenhove, Fl. de Vries, van Kampen, (mini); L. Hoogendijk, van Sienwijk, D. J. van der Vegte, van Langelag, E. Fiske, van Kampervan, (secundi).

16. Omvraag naar art. 14 D. K. O.

17. De volgende classis zal saamgeroepen worden door de kerk van Ambt-Vollenhove A en B.

18. Sluiting.

J. BOSCH, h. t. scriba.

Kort verslag van de vergadering der Geref. kerken in de classis Bielle, gehouden te Heliveoetiusius op Woensdag 3 Mei 1911.

Da. Kok opent op gebruikelijke wijze de vergadering.

Bij 't onderzoek der laatste berichten twee diakenen afgevaardigd te zijn. Zwartwaaal kon slechts één afgevaardigde zenden. Aan de diakenen wordt zitting verleend.

In het moderamen zitten: Da. Kok, praeses; Da. Eneling, assessor en Da. v. Duin, scriba. Nouwen met kleine verandering goedgekeurd.

Aan Stieldam en Ouddorp wordt de aangevraagde subsidie verleend.

Deputaten inzake Melissant kunnen de vergadering op niet met advies dienen.

Brielle heeft drie instructies: 1. over een grensregeling met Tinte; 2. over de opleiding tot den Dienst des Woords; 3. over de vraag, waar zij de haar door de Generale Synode toegezegde jaarlijkse toeslag ad / 100 moet innen.

Siad heeft twee instructies: 1. over de opleiding; 2. over den datum der a.s. Particuliere Synode.

Wat de grensregeling van Bielle betreft, dese zaak moet in overleg met Rockanje behandeld worden, daar ook deze kerk erbij betrokken is.

Aan Bielle wordt verder geadviseerd zich voor de toeslag van / 100 tot de Particuliere Synode te wenden, wyl deze is aangegeven over dese aangelegenheid op de eerstvolgende Generale Synode verslag uit te brengen.

De datum van de a.s. Particuliere Synode wordt een week vervroegd en op 20 Juni a.s. gesteld.

Tot afgevaardigden ter Particuliere Synode worden benoemd als primi Da. Esselink en Dekker, en oud. Sterk en v. d. Linde; als secundi Da. Kok en Aalberts en oud. J. C. Borgdorff en Moerman.

Na langdurige besprekingen wordt het volgende voorstel Nieuw-Helvoet aangenomen:

De classis Bielle stelt aan de Particuliere Synode van Zuid-Holland (Zuid) voor, het volgende voorstel bij de Generale Synode te doen: De Generale Synode, van oordeel, dat ook nu nog de uitvoering van het te Aarnhem aangenomen voorstel Barneveld niet raadzaam is te achiën, besluit, ten einde de kwestie der eenheid van opleiding voor goed uit het kerkelijk leven weg te nemen, 1. tot bevestiging en versterking der Theol. school in den weg van uitbreiding van het aantal hoogleraren; 2. tot opzegging van het contract met de Vrije Universiteit onder nadrukkelijke bepaling, dat het beginsel van vrije studie gehandhaafd wordt, de arbeid der Universiteit hoog gewaardeerd wordt, hare candidaten tot de kerkelijke examina zullen worden toegelaten, dat de kerken gaarne deverlangd toezicht op het theologisch onderwijs zullen houden en haar dan door vaste jaarlijkse collecten wenschen te blijven steunen en dat zij de voorlichting der hoogleraren op haar vergaderingen blijven vragen; en 3. tot handhaving der wijze van kerkelijke examinate, zoals dese in onze kerkenorde is voorgeschreven.

En voorstel om het werk der Evangelisatie krachtig aan te vatten, wordt in handen van een commissie gegeven.

De vacaturediensten worden als volgt geregeld: Tinte: Juni: Da. v. Lummel; Juli: Da. v. Duin. Rockanje: Juni: Da. Mol; Juli: Da. Smallegange. Heliveoetiusius: Juni: Da. Taal; Juli: Da. Aalberts. Bommel: Juni: Da. Dekker; Juli: Da. Esselink; Aug.: Da. Taal. Middelharnis: Juli: Da. Kok.

En voorstel om aan de kerk van Melissant jaarlijkse bijdrage te geven tot schuldelding, wordt wegens tijdsgebrek niet in behandeling genomen.

Da. v. Lummel sluit de vergadering met dankgebed.

Namens de classis: W. E. v. DUIN, scriba.

Buitenland.

Engeland. Eene processie door Londen.

Op goeden Vrijdag had de bisschop van Londen, Dr. Ingram een groote processie georganiseerd die tusschen 4 en 5 ure des namiddags zich van de St. Martin-in-the-Fieldskerk bij het Trafalgarplein door de Strand, Fleetstreet, Ludgate Hill naar de Kathedraal, de St. Pauls, bewoog. Een groot processiekruis werd voor een schare, bestaande uit een 3000 geestelijken en niet-geestelijken, uitgedragen. In het midden schreef de bisschop achter den herderlijken staf die voor hem werd uitgedragen; verscheidene muziekcorpsen, begeleidende de gezangen die aangeheven werden op het lijden van Christus, welke gedurende de processie door de declinamers „zoo gen werden. Zeggend eerbiedig, en ten deels, gelijk het schenen, seer onder den indruk, lieten de vele duizenden de processie voorbijgaan. In de kerk sprak de bisschop slechts weinige minuten over de betekenis van de

door hem in het leven geroepen, voor de protestantsche staatskerk onbekende nieuwheid. De plechtig oepocht achter het kruis had een viervoudig doop op het oog gehad. In de eerste plaats wilde de bisschop daarmede te kennen geven, hoe heerlijk en onontbeerlijk het kruis van Christus is, aan hetwelk de Middelaar Gods en der menschen gestorven is. In de tweede plaats werd er door beleden, dat de stad, het rijk en de natie om haar zonden de verzoening door het bloed des kruises voortdurend noodig heeft. Ten derde werd door het ronddragen van het kruis te kennen gegeven, dat de bediening der verzoening voortdurend plaats heeft, en ten slotte, dat het kruis onder de groote massa's belijders zoekt te verkrijgen die het Londen, en de geheele wereld verkondigen, dat er alleen in het kruis heil is.

Na dese korte toespraak knielden de geheele menschenmassa neder en werden litanieën gezongen, bekeledend gebeden voor de stad, den koning, de natie, de wereld.

Met het zingen van een der schoone Eegelsche chorale: „Rock of Ages cleift for me", dat zonder orgelbegeleiding met onbeschrijflijke geestdrift aangeheven werd, werd de plechtigheid besloten.

Het is wel te denken, dat dese eerste processie, die door de Anglicaansche kerk georganiseerd werd, in Engeland seer verschillend wordt beoordeeld. Het is bekend dat de bisschop van Londen, Dr. Ingram, de ritualistische richting is toegedaan, en daaruit werd de nieuwe stap in Roomsche richting verklaard en ook betreurd.

Aan de andere zijde kan een correspondent van de *Reoord*, een anti-ritualistisch „Eangelisch" blad, niet nalaten te erkennen dat de geheele oepocht een „rustig, eenvoudig, achtelijk en schoon" verloop had gehad. Maar in het hoofdartikel lezen wij:

„Of de plechtigheid in het volgende jaar herhaald worden zal, weten wij niet. Londen houdt er van „iets nieuws" te zien en te hooren. Het volgende jaar is het nieuwe er van af, en wij zouden met bezorgheid eene poging begroeten, die processie tot eene blijvende instelling te maken om iets voor de oogen der menschen te schilderen. Dit jaar was de processie aantrekkelijk door haar soberen eenvoud en de kennelijke welgemeendheid van allen die er aan deel namen. En dit is niet te bestdigen.

De *Times*, het voornaamste Eegelsche blad, dat als een goed reporter de gedachten van het Eegelsch publiek weergeeft en daarom ook dikwijls iets van den weerbaan vertoont, schreef den 17den April:

„Niet het kruis op gebouwen of aan de spuis eener processie zal de overvloedigheid van Londen in vurige geestdrift omsmeten, maar veel meer de stille bepauzing van het vlekkeloos effen, waarvan de Goede Vrijdag gisteren getuigde, in zijn scherpe tegenstelling tegen de belevte zelfucht, die het onpremie kleed van vele verloren menschenlevens kenmerkt.

„In onzen tijd heeft begehre de oogen en de ooren streelt, ook al komt het in de uitvoerigste prediking tot ons, zijn bekoering verloren. Wat wij poodij hebben is: de innerlijke bepauzing, waardoor men tot stille overdenking en zelf-onderzoek komt."

Het schijnt ons echter toe, dat de schrijver in de *Times* uit het oog verliest, dat er in Gods Woord geschreven staat, dat het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord Gods.

Frankrijk. De financiële toestand der Protestantsche kerken na de scheiding van kerk en staat.

Hoe is de financiële toestand der Protestantsche kerken in Frankrijk sedert de scheiding van kerk en staat? Dese vraag heeft de reclusgeleerde Armand Luda beantwoord, en aangehouden, dat de grootste groep der gewone Gereformeerde staatskerk in 1909 1.358.912 fr. uitgaat, terwijl de liberale groepen secus 96.691 fr. en de „Union de Jarnac" maar 49.506 fr. als uitgaaf kon boeken. Enkele tekorten werden aanstonds gedekt. De Lutherse kerk is er nog beter aan toe, wyl zoowel in 1909 als in 1910 een batig slot in de kerkelijke administratie viel te constateren. De inspectie Parijs had in 1910 en 1911 een uitgaaf van 103.713 en 100.846 fr., en die van Montbelliard 96.598 en 87.479 fr. De predikantstractementen zijn hooger dan die welke de Staat vroeger uitkeerde; ook werd besloten den predikanten hooger besoldiging te geven, naarmate het aantal hunner dienstjaren toenemt, terwijl ook kindergelden zullen uitgekeerd worden. De vrees, dat de Protestantsche kerken te gronde zouden gaan door gebrek aan geld, is dus beschamsd. Voortaan zullen de Protestantsche kerken nog een 300.000 fr. meer moeten efferen, daar de Staat niet meer de vergoeding van woninghuur zal betalen, die tot hertoe aan die kerken door de overheid gegeven werd.

De Protestantsche kerken willen zich tot de regering wenden met het verzoek, haar het recht te verleenen legaten aan te nemen en tamelijk aanzienlijke reservekassen te besitzen, hetgeen haar door de wet van scheiding van kerk en staat verboden wordt. Dit verzoek zal niet gedaan worden om het recht van de kerk, erfschatting te aanvaarden en zooveel geld over te houden als het haar goed dunkt, erkend te zien haar op grond van het feit, dat de kerk er op rekenen moet, dat katastrofen, als oorlogen, overstromingen enz. kunnen plaats hebben; in welke tijden zij niet van de gewone jaarlijkse bijdragen bestaan kan.

Gemeenid Nieuws.

In de Franse Kamer van afgevaardigden werd dier dagen de vraag gesteld, of de Staat tractementen zou uitbetalen voor geestelijken die in de gevangenis werken. De meerderheid gaf hierop een gunstig antwoord. Toen echter onlangs de vraag aan de orde kwam, of voor de expedite naar Marokko veldpredikers zouden aangewezen worden, werd hierop door de meerderheid ontkend geantwoord, op grond dat de scheiding van kerk en staat dit niet toelaat. Men meende dus dat voor geestelijken hulp aan gevangenen de Staat wel geld mocht uitgeven, maar dat dit voor soldaten niet mocht.

De regering van het groot-hertogdom Saksen verbood het opvoeren van een toneelstuk van Weiser, waarin de Christus zou voorgesteld worden. Zij, die het toneelstuk toch wilden opvoeren, vormden onder leiding van den oppuburgemeester Schmieder eene vereeniging die in besloten kring het stuk van Weiser zou spelen. De regering gaf echter te kennen, dat het in hare bedoeling gelegen had ook een private opvoering van het stuk te verbieden. Tegen den burgemeester Schmieder is de regering ook opgetreden, hem beschuldigende dat hij door zijn doen de regering tegenoverwerk en het gezag aangerand heeft.

Dier dagen werd op een actie te Leipzig, een brief, dien Luther twee dagen na den rijksdag te Worms schreef aan Keizer Karel V, geleid. Het manuscript werd voor 761.200 verkocht aan den Eegelschman Pierpont Morgan. De brief bevat een verslag van betreen er op den Rijksdag plaats vond, eene

verdediging van zijne stoumoedige houding en eene herhaling van zijn beremd geworden verklaring door de woorden: „Het zou mij slecht becomen, en het zou ook niet recht goorloofd zijn, het Woord Gods te verloofchen en alzoo mijn klein beed te herroepen. Daarop schrijft hij de historisch geworden woorden: „Hier sta ik, ik kan niet anders; God helpe mij! Amen!"

In Duitschland zijn allerlei sekten aan het werven. De *Evangel. Gesellschaft* te Stuttgart gaf met het oog hierop een serie vugchrijven in het licht onder den titel van: „Bladen tot wederlegging van gevaarlijke dwalingen, onder de inspreuk: „Beroep tot de geestes. Tot hier toe verseechen het volgende vieral: No. 1 De Nieuw-apostolischen, No. 2 De Adventisten, No. 3 De komst van het duizendjarig rijk of de dwaling van den Amerikaan Charles J. Russel, No. 4 De Pinksterbeweging. Dese vugchrijven zijn van acht bladzijden, in populairen/stant geschreven, en geven eene beschrijving van het ontstaan, de leer der sekten en van de kunsigrepen waarvan zij zich bedienen, terwijl daar tegenover de leer van de Heilige Schrift gesteld wordt.

Men klaagt in Schotland, dat het noordelijk gedeelte van het land steeds meer wordt ontvolkt. In de laatste tien jaren zijn dalen verlaten en vruchtbare valleien ontvolkt, waar vroeger gehuchten gevonden werden. Het verhooren naar andere deelen der wereld nam groote afmetingen aan. In Aberdeen werden door de spoorwegmaatschappijen in acht jaar 13.134 derde klas landverhuerskaartjes uitgereikt. In geheel verlaten 25.000 inwooners van Noord-Schotland hun vaderland. Als men weet, dat in die streken het volk degelijk is en nog aan de vreeze Gods vast houdt, dan is het voor Schotland een groot verlies, wanneer zooveel het land uitgaan. Een grovevreesde boerenstand is de grootste rijkdom van eene natie, en wanneer dese het land gaat verlaten, is dat groote schade voor het volk als geheel genomen.

WINKEL.

Voor Kinderen.

IN EN DOOR HET LEVEN.

XI.

ONDER VREEMDEN.

Ging het ook in het eerst niet gemakkelijk, allengs gelukte het Starke werk te vinden, en wel in het vak van turverkuarer. Zijn geloofsgenooten hielpen hem naar vermogen, en zoo kon hij na een jaar zich verbliden, althans weer het noodige te verdienen voor zijn gezin. 't Was echter daartoe wenschelijk geweest weer 'in de stad' te gaan wonen. Op de S roomarkt nad Starke thans een kleintje winkel, die tevens als werkplaats dienst deed.

Doch gevonden de ouders zich dankbaar voor wat de Heere gaf, niet altoo hun dochter. Wel stond haar het leven in de groote, mooie stad best aan, maar niet dat thuis altes zoo op zijn minst moest toegaan, en zij van het fraais, dat zij in winkels en ciders zag, zoo weinig te genieten kreeg.

Reeds meermalen was er sprake van geweest, dat Christina „onder de menschen" zou gaan. Vader en moeder hadden dit gaarne uit en nog liever afgesteld. Maar Christina, al had se haar ouders ook lief, verlangde toch eens wat meer van de wereld te zien dan tot nu toe. Ze had bij mevrouw Knobel allerlei gezien en gehoord, dat anders aan meisjes uit haar stand vreemd bleef; ze was ook verder in kennis en bekwamenheden dan de meesten van dese. Dit alles had, gelijk we zagen, in haar de begeerte opgewekt eens wat hooger te stijgen dan zij nu stond, en allerlei dat ze te Amsterdam hoorde en zag had die begeerte nog versterkt.

Nu is het op zich zelf geen kwaad als iemand in de wereld tracht vooruit te komen. We zijn niet geroepen de oude Eegypeten na te volgen, die bepaald hadden, dat de zoon steeds den vader in diens vak moest opvolgen. Ik denk trouwens, dat dit gebod nog al eens is overtreden. Honderden mannen en vrouwen zijn groter in de wereld geworden dan hun ouders waren. Dat leert bv. onze Geschiedenis en is naar Gods bestel. De vraag is maar wat den mensch daarbij drijft. Is het begehre grootcheit des levens, of komt dat er bij, dan is het sordig en leidt ten verdere.

En zoo was het bij Christina Starke.

En leven als vader en moeder te leiden was haar te eenvoudig, te eenbootig. Bij anderen als dienstbode werkzaam te wesen, leek haar te min. Ze kon immers beter, en dat was toch geen kwaad. En dan zoo weinig uitgaan; er waren toch ook nog wel andere plaatsen die men bezoeken kon dan de kerk, hoe goed die ook was op zijn tijd. Ze wou een jofruiver zijn en haar vrijheid hebben, als zooveel. Thuis zou dit moeilijk gaan. Dus moest se er iets anders op vinden.

En of vader en moeder nu al zeiden: „Kind, het geluk zit niet in den hoogen stand en meer geld. De vreeze des Heeren alleen maakt in waarheid blij en is de ware rijkdom"; Christina werd er niet anders door. Wel sprak zij niet tegen, wel geloofde ook zij, dat het „Here te dienen goed is, maar daarom wou zij toch wel wat hooger worden dan zij nu was. Zij zag niet in, hoe verborgen hoogmoed en ijdelheid in haar jong hart heerschten en vergat dat, als het den Heere behaagde haar te verhoogen. Hij dit op Zijn wijze en tijd doen kon. Zij vergat ook wat de Schrift zegt, dat de grootscheit des levens niet is uit den Vader maar uit de wereld.

Tot de werksamboden waarvan Starke allengs meer te doen kreeg, behoorde ook het opwinden en in orde houden der klokken in de huizen van aanzienlijke lieden. Tot die laatste behoorde ook het gaan van een heer, die handelde in gouden en silveren kostbaarheden. Die heer bewoende een vrij groot landhuis met een fraaien tuin aan de Haarlemmerweg. Thans vindt men daar de straten van een der nieuwe wijken van Amsterdam.

Op zekeren dag, toen Starke om zijn geld kwam, raakte hij met de vrouw des huizes in gesprek. Zij praatte het Nederlandsch seer gebrek, en de klokke-man begreep al heel spoedig dat hij een landgenoot, een Duitsche, voor zich had. De dame van haar kant bespande nefseld in haar bezoeker. En daar zij de krompraterij min aangenaam en nu onnoedig vond, begon zij Duitsch te spreken, in welke taal Starke dadelijk antwoordde.

De vrouw des huises bleef bijzonder spraakzaam te zijn. Zij vertelde van de groote zaken die haar man deed, al behoorde het eigenlijk niet, wyl hij geld genoeg had. Nu, al wat was onse horlogemaker in het huis zag, getuigde daar ook van. Ook gingen ze om met de eestien van de stad, en hielden paard en rijdij en in den tuin een heele vliegvluc met pauwen en fazanten. Toch, zoo praatte de vrouw al voort, was hier in Holland niet alles zooals zij begeerde en zou zij, zooals Starke zeker ook, haast maar liever in Duitschland zijn gebleven, want met de dienstboden kon zij niet recht opschieten. Die deden hier heel anders dan in Duitschland, gewoonte was en hielden haar, naar zij meende,